

Reactie op artikel-100 brief: verlenging van de Nederlandse bijdrage aan UNMISS in Zuid- Soedan

Nederland draagt sinds 2011 op geïntegreerde wijze bij aan de United Nations Mission in South Sudan (UNMISS) met ongeveer 30 mensen per rotatie. Ondanks het uitbreken van oorlog in het land in 2013 en het daarop aangepaste VN mandaat is Nederland tot en met 2015 met ongeveer 30 mensen blijven bijdragen, een bijdrage die "[g]elet op de schrijnende situatie in Zuid-Soedan, de belangrijke rol die UNMISS daar speelt en de meerwaarde van de Nederlandse bijdrage"¹ begin 2015 het kabinet nog deed besluiten de missie met een jaar te verlengen. Nu verkleint het kabinet de Nederlandse inzet echter de facto met driekwart, dit strookt geenszins met de ambities en woorden van dit kabinet over het belang van burgerbescherming, conflictpreventie en de noodzaak van grotere bijdragen aan VN vredesmissies. Hiermee doet zij geen recht aan verwachtingen van de burgers in Zuid-Soedan, de Kamer en de internationale gemeenschap, maar ook niet aan de inzet van Nederlandse militairen en politiefunctionarissen die eerder uitgezonden zijn naar Zuid-Soedan.

Inzet te klein

Ondanks de vermelding dat de gronden voor de deelname niet wezenlijk zijn veranderd sinds de vorige verlenging wordt de huidige Nederlandse inzet binnen UNMISS nu verkleint van de (ongeveer) 30 man/vrouw sinds 2011 naar 7, ofwel minder dan een kwart. Merkwaardig is dat de brief geen enkele keer refereert aan het veel grotere aantal dat tot en met 2015 werd uitgezonden, er wordt gesproken over 'enkele IPOs'. In 2011 begon Nederland haar bijdrage aan UNMISS (na UNMIS) met 28 man/vrouw, met uitzicht op 2 à 3 meer. Bij de verlenging begin 2015 waren dit er nog 26 waarbij dan ook de persoon wordt gerekend die Nederlandse militairen en politiefunctionarissen in UNMISS ondersteunt. De aanleiding voor de plotselinge krimp is het binnen UNMISS niet kunnen verzekeren van evacuatie van haar staf naar voldoende medische faciliteiten in geval van nood. Dit treft zowel de Military Liaison Officers (MLOs) als de Individual Police Officers (IPOs). Nederland behoudt nog wel de mogelijkheid om tot maximaal 15 van de genoemde IPOs naast deze 7 te leveren indien de evacuatiecapaciteiten van UNMISS toenemen. De genoemde evacuatievoorwaarden laten echter zien dat zonder specifieke bijdragen als helikopters en operationele vrijheid om te vliegen wanneer dat nodig is, er weinig kans bestaat dat Nederland later dit jaar toch nog deze

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2015/01/30/kamerbrief-over-de-verlenging-nederlandse-bijdrage-aan-unmiss>

IPOs uitzendt. Daarmee vermindert de Nederlandse regering dus de facto haar bijdrage aan UNMISS met ruim driekwart.

De artikel-100 brief gaat veel te weinig in op de inhoud van de Nederlandse inzet, wat zij hiermee probeert te bereiken en hoe. Dit doet ook geen recht aan de mensen die zij wèl uitzendt. Voorheen besteedde de regering in artikel-100 brieven over UNMISS ook specifiek aandacht aan de beoogde bijdrage aan burgerbescherming en aan thema's als *community policing* en gender, dit ontbreekt nagenoeg geheel in deze brief. Daarnaast mist PAX aandacht voor consultatie van lokale gemeenschappen en resultaatmeting binnen de missie, onderwerpen die voor Nederland belangrijk zijn en ook aansluiten bij de inbreng van Nederland in discussies over vredesmissies binnen de VN.

Wat dan wel?

Gezien 1) de verslechterende toestand in Zuid-Soedan, 2) de verhoging van het troepenplafond, 3) de erkenning door de regering dat het nieuwe aangepaste mandaat een nog grotere inzet van de internationale gemeenschap verlangt, 4) de toch al beperkte mogelijkheden van UNMISS om burgers te beschermen met haar huidige capaciteit en 5) het commitment van deze regering op het belang van juist die burgerbescherming is het onbegrijpelijk dat Nederland niet zoekt naar alternatieve bijdragen aan UNMISS die het evacuatieprobleem adresseren danwel omzeilen. Het belang van tijdige medische evacuatie van Nederlands personeel valt niet te bagatelliseren, maar dat ontslaat Nederland niet van de verplichting de politieke ambities op gebied van burgerbescherming ook om te zetten in daden. Het belang van 'Protection of Civilians' (PoC) en samenwerking met lokale gemeenschappen werd afgelopen jaar nog door Premier Rutte benadrukt op de door de VS georganiseerde 'Summit on Peacekeeping'.²

Gezien de veiligheidssituatie in Zuid-Soedan en op basis van recente rapporten³ die het nut en de noodzaak van UNMISS voor burgerbescherming in Zuid-Soedan aantonen, zijn er verschillende manieren waarop Nederland een bijdrage van toegevoegde waarde kan leveren. Wij doen op dit vlak dan ook graag onderstaande aanbevelingen.

² <http://www.netherlandsmission.org/statements/2015/leaders%E2%80%99-summit-on-peacekeeping.html>

³ Zie bijvoorbeeld <http://civiliansinconflict.org/our-work/countries/south-sudan> en <http://reliefweb.int/report/south-sudan/protecting-some-people-some-time-civilian-perspectives-peacekeeping-forces-south>

Aanbevelingen

PAX adviseert dat de Nederlandse regering zich inzet voor het op korte termijn realiseren van alle voorwaarden voor evacuatie waardoor alsnog de 15 IPO's uitgezonden kunnen worden. Als dat niet mogelijk is of wanneer dit onvoldoende (snel) resultaat oplevert, adviseert PAX dat Nederland besluit om langs een andere weg UNMISS te versterken. De regering zou toe moeten zeggen om o.a. de volgende opties te onderzoeken, daarbij rekening houdend met noodzaak tot evacuatiegaranties, en hierover te rapporteren aan de Kamer:

- Bijdragen aan het beschikbaar komen van ontbrekende 'air assets' enerzijds en de in de Kamerbrief genoemde lastige omstandigheden waarin deze in Zuid-Soedan ook ingezet kunnen worden anderzijds, middels diplomatieke dialoog met de strijdende partijen;
- Bijdragen aan de rol van *intelligence* binnen UNMISS die nodig is om de beperkte capaciteit van UNMISS zo efficiënt mogelijk in te zetten voor burgerbescherming;
- Bijdragen aan de geniecapaciteit van UNMISS die nodig is voor het leefbaar houden van de zogenoemde PoC sites;
- Bijdragen aan *community policing* component van UNMISS dat nodig is voor het door Rutte genoemde belang van samenwerking met lokale gemeenschappen in burgerbescherming;
- Bijdragen aan het nog niet goed functionerende *Joint Operations Centre* (JOC) in Juba, dat nodig is om de veiligheid in Juba te vergroten.

Contactgegevens

Hans Rouw

rouw@paxforpeace.nl

06-53219895